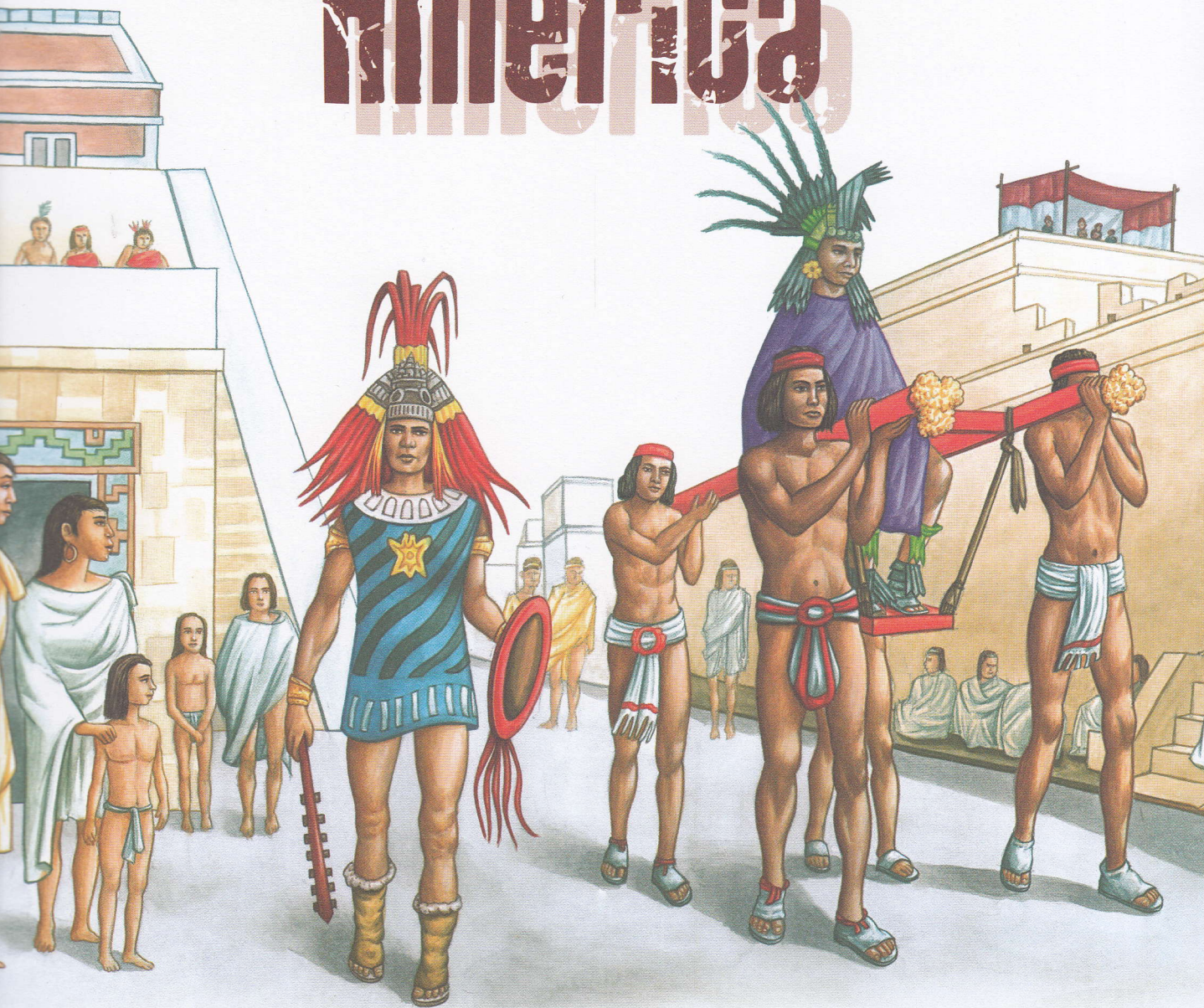

Civilizații din America

Cărțile cu care am copilarit

Cărțile cu care am copilarit

**Editura
UNICART**

Cărțile cu care am copilarit

Cărțile cu care am copilarit

Cuprins

Introducere.....	4
Primii coloniști.....	5
Civilizația Norte Chico	6
Civilizația Chavin.....	7
Civilizația Moche.....	8
Incașii	9
Viața incașilor	10
Bogățiile incașilor	11
Civilizația olmecă.....	12
Arta olmecă.....	13
Civilizația Maya	14
Științele Maya.....	15
Măreția și decăderea mayașilor	16
Aztecii.....	17
Tenochtitlan.....	18
Căderea Imperiului Aztec	19
Civilizația mixtecă.....	20
Civilizația zapotecă.....	21
Civilizația toltecă.....	22
Glosar.....	23
Răspunsuri.....	24

introducere

Respect pentru cartea și arti

Cu mii de ani în urmă, un grup de vânători nomazi traversa podul terestru Bering - între Siberia și Alaska - în căutare de noi provocări, ajungând în ceea ce se numește astăzi America. Atunci nu aveau de unde să știe că ajunseseră pe pământul care avea să devină casă pentru ei. Geografia variată a Americii, cu munți acoperiți de zăpadă, păduri tropicale umede și vaste întinderi de pământ arid, întreținea o faună și o floră bogată, care le-au permis acestor oameni să renunțe la viața nomadă și să se stabilească în mici comunități. Fiecare dintre acestea și-a dezvoltat propria

organizare socială, religie, artă și tehnologie. Culturile din America de Sud au fost primele care s-au transformat în mari civilizații.

Au urmat cele din America de Nord și America Centrală, care au dat naștere unor popoare mai avansate și mai puternice. Exploratorii spanioli, căutători de comori și cuceritori, au navigat către America la începutul secolului al XV-lea și au fost uluiți când au văzut bogățiile de pe pământul nou descoperit. Astfel a început o eră de jaf și prădare care a șters aceste mari civilizații de pe fața pământului. Descendenții lor însă trăiesc și astăzi în America.

Cea mai veche populație care a trăit în America este cunoscută sub numele de paleo-indieni. Aceștia au migrat din Asia în perioada Epocii Glaciare, acum aproximativ 30.000 - 13.000 de ani. Povestea migrației lor din Asia către America este una foarte interesantă.

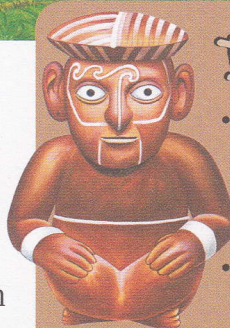
Paleo-indieni

Podul terestru Bering

Din punct de vedere geografic, lumea din Epoca Glaciară era foarte diferită de cea de astăzi. Suprafețe întinse de ghețari acopereau văile și râurile de pe aproape o treime din Terra, inclusiv o mare parte din America. Un pod terestru lega Asia de nord-est (Siberia) de nordul-vestul Americii (Alaska). Grupuri mari de nomazi au început să vină în America pe podul terestru Bering și s-au răspândit prin America de Nord, de Sud și America Centrală de-a lungul a mii de ani.

Civilizațiile

Micile triburi s-au transformat în comunități etnice diferite, cu propria cultură și limbă. S-au dezvoltat artele și comerțul, iar organizarea socială a devenit mai complexă începând cu anul 3000 î.Hr. În această perioadă au luat naștere câteva culturi și civilizații importante, iar evoluția lor a continuat cu dispariția unor popoare și apariția altora noi.

De reținut!

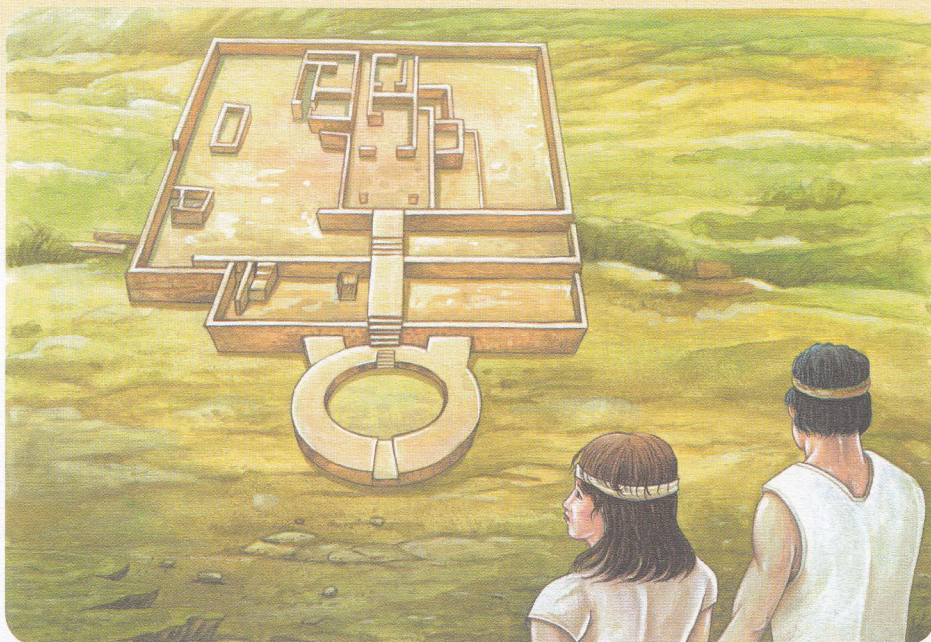
- Paleo-indienii au fost primii oameni din lume care au cultivat porumbul, fasolea, dovleceii, cartofii și roșiile.
- Mai mult de 50-60 procente dintre speciile cultivate în prezent în lume au fost aclimatizate de către paleo-indieni.

De la vânători-culegători până la fermieri

Paleo-indienii își procurau hrana fiind experți în vânătoarea de animale mari cum ar fi mamutul, bizonul și karibu, unele dispărute în zilele noastre, și culegători de plante sălbatice. În timp, schimbările de mediu, mai ales temperaturile ridicate, au topit suprafețele de gheață. În consecință, podul terestru Bering a dispărut sub apele oceanului, ceea ce a dus la sfârșitul migrației. Cum clima începea să se stabilizeze, foștii nomazi au format mici grupuri care făceau agricultură și vâneau. De-a lungul mileniilor, aproximativ între anii 5000-3500 î.Hr., aceștia au aclimatizat și au cultivat o mare varietate de specii de plante.

.....
..... lega Siberia de Alaska în
..... perioada Epocii Glaciare.
.....

Civilizația Norte Chico

Cea mai veche civilizație a Americii, Norte Chico a înflorit în perioada 3000–1800 î.Hr. Aceasta era alcătuită din cel puțin 30 de comunități răspândite de-a lungul coastei Pacificului și care se extindeau spre continent.

Populația Norte Chico a construit structuri complexe. Imaginea de mai sus înfățișează unul dintre amfiteatrele construite de această civilizație.

Ce cultiva populația Norte Chico în scop comercial?

Arta și arhitectura

Civilizația Norte Chico nu cunoștea niciun fel de meșteșug; olăritul și ceramica le erau complet străine. Singura lor moștenire este arhitectura monumentală ale cărei vestigii au fost descoperite de arheologi. Au construit mari piramide cu etaje care semănau cu piramidele terasate rectangulare. Cea mai mare piramidă cu etaje, Piramida Mayor, măsoară 160 pe 150 m și are 18 m înălțime.

De reținut!

- Pentru a înregistra tranzacțiile comerciale, poporul Norte Chico folosea quipu, un instrument cu fire înnodate.
- Arheologii cred că armatele de muncitori erau plătite în sardine uscate pentru construcția structurilor imense.

Alimentația, agricultura și industria

În mod surprinzător, populația Norte Chico nu cultiva cereale pentru consum, ci plante ca dovlecelul, lucuma, guava, inga edulis și cartofii dulci. De asemenea, erau mari iubitori de fructe de mare. Scoicile, midiile, anșoa și sardinele constituiau 90% din alimentația lor. Creșteau bumbac și îl foloseau pentru a face haine, eșarfe, genți, etc. Cu aceste bunuri făceau comerț cu alte triburi, iar negustorii au devenit, în timp, mai marii societății.

Societatea pașnică și declinul misterios

Societatea Norte Chico era în general pașnică și înclinată spre spiritualitate, lipsită complet de războaie de orice fel. Ei cântau la flaute sculptate, făcute din oase de pelican și condor. Erau conduși de lideri spirituali numiți șamani, despre care se credea că sunt intermediarii între viața umană și lumea spiritelor. Arheologii au puține dovezi despre declinul acestei culturi. Probabil ariditatea în creștere a regiunii a avut ca efect pierderea resurselor de apă pentru irigarea culturilor de bumbac, iar populația Norte Chico a migrat către alte regiuni fertile.

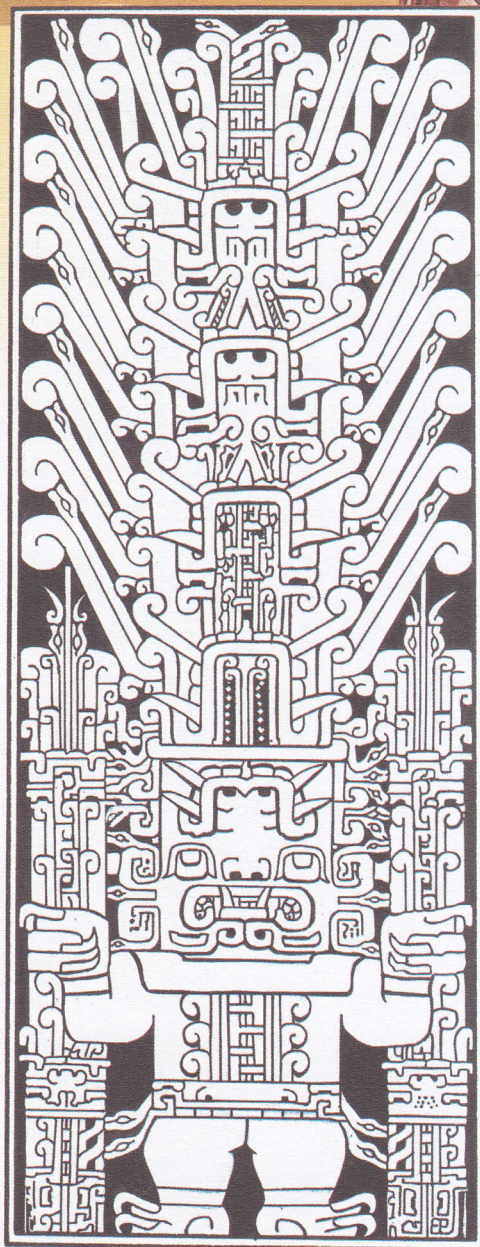
Civilizația Chavin

Respect pentru oameni și carti

Civilizația Chavin s-a dezvoltat ca un grup religios și cultural, în valea Mosna din nordul munților Anzi din Peru, între anii 900 și 200 î.Hr. Poporul Chavin era foarte înaintat în privința diferitelor forme de artă. Civilizația a preluat numele de la Chavin de Huántar, ale cărui ruine dăinuie și azi pe malurile râului Mosna.

Stela Raimondi

Stela Raimondi din Chavin de Huántar este celebră și se păstrează până în prezent în muzeul de arheologie din Lima. Numele său provine de la un călător italian, Antonio Raimondi, care a descoperit stela în 1874. Aceasta are 2,13 metri înălțime și este făcută din granit monolitic șlefuit și foarte puțin sculptat. Este cel mai bun exemplu conservat al tehnicii de iluzie optică folosită de chavini. Văzută dintr-un anumit unghi, stela descrie imaginea unei zeități neînfricate care ține în mână două toiege. Când este răsturnată, imaginea se transformă într-un șir de fețe zâmbitoare cu colți.

Stela Raimondi

De reținut!

- Chavinii au domesticit lama și făceau comerț cu pastramă din carne de lamă, principala lor sursă de venit.

Obeliscul Tello este o stelă monolitică descoperită în situl arheologic din Chavin de Huántar. Numele lui provine de la arheologul Julio C. Tello, cel care l-a găsit.

Chavin de Huántar

Chavin de Huántar a fost centrul politic și religios al poporului Chavin. A fost construit din granit alb și calcar, aduse pe jos de muncitori din zone îndepărtate. Pentru a preveni inundațiile, chavinii au realizat un sistem de canalizare sub oraș. În timpul anotimpului ploios, apa curgea prin rețeaua de canale cu un zgomot asurzitor, ceea ce sporea aerul de mister al orașului Chavin de Huántar. Părea că acesta rage ca un jaguar și era considerat cea mai frumoasă minune arhitecturală a vremii.

Arta

Chavinii erau foarte pricepuți în arta prelucrării metalului, aliajelor și în controlul temperaturii. Aceștia făceau obiecte remarcabile din aur, argint și cupru, precum și o mare varietate de produse de olărit și ceramică, decorate cu figuri de pisici, vulturi și șerpi. Foloseau foarte des tehnica de iluzie optică în arta lor. Monoliții sau stelele sunt cea mai cunoscută expresie a artei și sculpturii chavine.

- Poporul Chavin a domesticit _____.